

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 5. 2018
COM(2018) 324 final

2018/0136 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania
zásady právneho štátu v členských štátoch**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Ako bolo vysvetlené v oznámení Komisie z februára 2018 nazvanom „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňať priority po roku 2020“¹, Únia je spoločenstvom postaveným na zásade právneho štátu, ktorého hodnoty predstavujú samotný základ jej existencie. Prenikajú do celej právnej a inštitucionálnej štruktúry a všetkých jej politik a programov. Dodržiavanie týchto hodnôt sa preto musí zabezpečiť vo všetkých politikách Únie. To platí aj o rozpočte EÚ, kde je dodržiavanie základných hodnôt zásadným predpokladom správneho finančného riadenia a účinného financovania zo strany EÚ. Dodržiavanie zásady právneho štátu je dôležité nielen pre občanov EÚ, ale aj z hľadiska podnikateľských iniciatív, inovácie a investícií. Európskemu hospodárstvu sa darí najviac vtedy, keď sa právny a inštitucionálny rámec plne riadi spoločnými hodnotami Únie.

Potenciál rozpočtu EÚ sa môže v plnej miere rozvinúť len vtedy, ak pre to existuje priaznivé hospodárske, regulačné a administratívne prostredie v členských štátoch. V súčasnom viacročnom finančnom rámci sa už vyžaduje, aby všetky členské štáty a príjemcovia preukázali, že majú účinný regulačný rámec pre finančné riadenie, správne vykonávajú príslušné právne predpisy EÚ a že disponujú potrebnými administratívnymi a inštitucionálnymi kapacitami na úspešné využitie finančných prostriedkov EÚ. Politická podmienenosť môže okrem toho podporiť spoluprácu medzi členskými štátmi v oblastiach, v ktorých existujú významné úspory z rozsahu alebo externality. Vo viacročnom finančnom rámci na roky 2014 – 2020 sa takisto zaviedli nové ustanovenia, ktoré majú zabrániť situáciám, v ktorých by došlo k zníženiu účinnosti financovania zo strany EÚ z dôvodu nevhodných hospodárskych a fiškálnych politik.

Účinné dodržiavanie zásady právneho štátu je predpokladom pre to, aby sa mohlo s istotou konštatovať, že výdavky EÚ v členských štátoch sú dostatočne chránené. Ako sa vysvetľuje v oznámení Komisie z roku 2014 nazvanom „Nový rámec EÚ na posilnenie právneho štátu“², je to práve zásada právneho štátu, ktorá je nosným prvkom každej modernej ústavnej demokracie. Je jednou zo základných zásad, ktoré vyplývajú zo spoločných ústavných tradícií všetkých členských štátov Európskej únie. Ako taká je jednou z hlavných hodnôt, o ktoré sa opiera Únia, čo sa uvádza aj v článku 2 Zmluvy o Európskej únii, ako aj v preambule zmluvy a preambule Charty základných práv. Zabezpečuje, aby konanie štátu prebiehalo v medziach účinného a spoľahlivého právneho rámca, aby toto konanie mohlo byť v prípade potreby kontrolované a napádané a aby po ňom mohli nasledovať účinné nápravné opatrenia.

Jednotlivé ústavy a justičné systémy členských štátov EÚ sú v zásade dobre navrhnuté na to, aby sa nimi zabezpečil právny štát, a ich súčasťou sú vstavané záruky, ktorých cieľom je chrániť občanov pred akýmkoľvek ohrozením zásady právneho štátu. Viaceré nedávne udalosti však ukázali, že vo vnútroštátnom systéme brzd a protiváh existujú všeobecné nedostatky, pričom vysvitlo, že nedodržiavanie zásady právneho štátu sa môže ľahko stať závažným spoločným zdrojom obáv v celej Európskej únii. Výsledkom je, že inštitúcie ako

¹ COM(2018) 98 final.

² COM(2014) 158 final.

Európsky parlament, ako aj širšia verejnosť od EÚ jednoznačne žiadajú, aby prijala opatrenia na ochranu právneho štátu.

Takéto opatrenia boli prijaté pomocou dostupných nástrojov a tieto opatrenia priniesli výsledky. Vzhľadom na súvis medzi dodržiavaním zásady právneho štátu a vzájomnou dôverou a finančnou solidaritou medzi členskými štátmi Európskej únie, ako aj vzhľadom na to, že kontrolné mechanizmy nemôžu byť účinné, ak pri výskyte nedostatkov nemajú oporu v účinnom uplatňovaní administratívnych a právnych kontrol a nápravných opatrení, by však existujúce povinnosti, ktorými sa majú zabezpečiť účinné kontrolné systémy, mali byť doplnené o opatrenia, ktorými sa zabezpečí dodržiavanie zásady právneho štátu.

S cieľom chrániť finančné záujmy Únie pred rizikom finančnej straty, ktorú spôsobujú všeobecné nedostatky v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v niektorom členskom štáte, by Európska únia mala mať v takýchto prípadoch možnosť prijímať náležité opatrenia. Táto možnosť by mala vychádzať z rozhodnutia Rady po tom, ako Komisia predloží príslušný návrh. Rozhodnutie sa považuje za prijaté Radou s výnimkou prípadu, keď Rada kvalifikovanou väčšinou do jedného mesiaca od prijatia návrhu Komisiou rozhodne, že návrh Komisie zamietne. Do procesu by mal byť vo všetkých fázach plne zapojený aj Európsky parlament.

Opatrenia sa musia prijímať pri plnom rešpektovaní zásad transparentnosti a proporcionality. Dôležité je zabezpečiť aj to, aby následky daných opatrení dostatočne súviseli s cieľom financovania. Z toho vyplýva aj potreba zabezpečiť, aby mali následky vplyv na tých, ktorí sú zodpovední za zistené nedostatky. Preto by malo byť zohľadnené to, že individuálnych príjemcov finančných prostriedkov EÚ, akými sú študenti v rámci programu Erasmus, výskumní pracovníci alebo organizácie občianskej spoločnosti, nemožno považovať za zodpovedných za takéto porušenia.

V tomto návrhu sa stanovujú pravidlá nevyhnutné na ochranu rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch. Pri príležitosti budúcej revízie nariadenia o rozpočtových pravidlách by mohol byť integrovaný do tohto nariadenia, ktoré vychádza z toho istého právneho základu.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Návrh prispeje k tomu, aby sa vo všetkých členských štátoch zabezpečilo dodržiavanie zásady právneho štátu v súlade s článkom 2 ZEÚ a aby sa chránil rozpočet Únie.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tým, že návrh prispeje k zabezpečeniu dodržiavania zásady právneho štátu a náležitému plneniu rozpočtu Únie, sa ním podporia všetky ostatné politiky Únie, a to najmä vtedy, ak pri nich dochádza k využívaniu finančných prostriedkov Únie.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Návrh vychádza z článku 322 ods. 1 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 106a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Finančné pravidlá, ktorými sa riadi rozpočet Únie na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní EÚ, by nebolo možné prijať na úrovni členských štátov.

- **Proporcionalita**

V návrhu sa počíta s opatreniami, ktoré sú primerané všeobecným nedostatkom v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu, vrátane pozastavenia a zníženia financovania na základe existujúcich záväzkov, resp. zákazu uzatvárať nové záväzky s konkrétnymi kategóriami príjemcov. Proporcionalita bude zabezpečená najmä tak, že sa zohľadní závažnosť situácie, čas, ktorý uplynul od príslušného konania, jeho trvanie a jeho opakovaná povaha, úmysel a stupeň spolupráce členského štátu pri skoncovaní s porušovaním zásady právneho štátu, ako aj účinky uvedeného nedostatku na príslušné finančné prostriedky Únie.

- **Výber nástroja**

Keďže cieľom návrhu je prispieť k vhodnému plneniu všeobecného rozpočtu Únie, návrh má formu samostatného nariadenia na základe článku 322 ZFEÚ, čo je ten istý právny základ ako nariadenie o rozpočtových pravidlách³.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Retrospektívne hodnotenia/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

V súčasnosti neexistuje žiadny porovnateľný program. Existujú však skúsenosti, ktoré sa na úrovni Európskej únie získali pri riešení otázok týkajúcich sa zásady právneho štátu v členských štátoch. Z týchto skúseností vyplynulo, že hoci určité nástroje existujú, nie sú špecificky navrhnuté na riešenie situácií, v ktorých by mohla byť ohrozená implementácia finančných prostriedkov Únie v dôsledku nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Neprebehli žiadne špecifické konzultácie so zainteresovanými stranami, no o predmete úpravy sa zoširoka diskutovalo, a to aj na úrovni Európskeho parlamentu a Rady.

- **Externá expertíza**

Pri návrhu súčasných pravidiel boli zvážené externé zdroje, najmä Rada Európy. S využívaním externých zdrojov z Rady Európy sa prípadne počíta aj pri vykonávaní navrhovaných opatrení.

- **Posúdenie vplyvu**

Nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu, pretože jediným cieľom príslušného opatrenia je predchádzať tomu, aby došlo k poškodeniu rozpočtu Únie v situáciách, keď všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členskom štáte ovplyvňuje alebo nesie riziko, že ovplyvní správne finančné riadenie a ochranu finančných záujmov Únie. Možnosťou preto bolo buď zachovať súčasný stav, v rámci ktorého neexistuje žiadny špecifický finančný postup pre prípad problémov súvisiacich so zásadou právneho štátu

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 26.10.2012, s. 1 – 96).

a potenciálne ovplyvňujúcich správne hospodárenie s finančnými prostriedkami Únie, alebo takýto postup vypracovať.

- **Základné práva**

Návrhom sa zvýši súčasná úroveň ochrany pred nedostatkami v oblasti zásady právneho štátu, vzhľadom na čo bude mať návrh pozitívny vplyv na základné práva.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrhom sa zvýši ochrana pred možným konaním, nekonaním alebo opatreniami verejných orgánov, ktoré majú vplyv na zásadu právneho štátu v uvedenom členskom štáte a ktoré majú vplyv alebo nesú riziko vplyvu na schopnosť vykonávať rozpočtové povinnosti, vzhľadom na čo bude mať návrh pozitívny vplyv na správne finančné riadenie so všeobecným rozpočtom Únie.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia posúdi situáciu v dotknutom členskom štáte, aby rozhodla, či možno navrhnúť zrušenie opatrení.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Návrh čerpá z oznámenia Komisie z roku 2014 nazvaného „Nový rámec EÚ na posilnenie právneho štátu“⁴, z oznámenia Komisie z februára 2018 nazvaného „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňať priority po roku 2020“⁵, ako aj z noriem a zásad, ktoré vypracovala Rada Európy.

V článku 1 sa vysvetľuje predmet úpravy a potreba chrániť rozpočet Únie pred všeobecnými nedostatkami v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členskom štáte, ktoré by mohli ovplyvniť alebo nesú riziko vplyvu na správne finančné riadenie a ochranu finančných záujmov Únie.

V článku 2 sa uvádza vymedzenie pojmov.

V článku 3 sú podrobne uvedené opatrenia, ktoré sa majú prijať na riešenie situácie všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu. Vysvetľuje sa v ňom, ktoré konkrétne funkcie štátu môžu byť postihnuté, a tak môžu negatívne ovplyvniť správne finančné riadenie s finančnými prostriedkami Únie.

V článku 4 sa uvádza druh opatrení, ktoré možno prijať, a objasňuje sa, že tieto opatrenia by mali byť určené členským štátom ako príjemcom finančných prostriedkov Únie.

V článku 5 sa stanovujú postupy, ktorými by sa mala riadiť Komisia pri navrhovaní opatrení Rade, ktorá by mala rozhodovať hlasovaním na základe pravidla obrátenej kvalifikovanej väčšiny.

⁴ COM(2014) 158 final.

⁵ COM(2018) 98 final.

V článku 6 sa stanovuje postup, ktorým sa zrušia opatrenia, keď v danom členskom štáte dôjde k vyriešeniu situácie, na ktorú boli opatrenia zamerané, ako aj následky zrušenia opatrení, pokiaľ ide o rozpočet.

Článok 7 sa týka informácií poskytovaných Európskemu parlamentu.

Článok 8 obsahuje záverečné ustanovenia.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 322 ods. 1 písm. a),

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 106a,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov⁶,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Zásada právneho štátu je jednou zo základných hodnôt, na ktorej je postavená myšlienka Európskej únie. Ako sa uvádza v článku 2 Zmluvy o Európskej únii, tieto hodnoty sú spoločné pre členské štáty.
- (2) Zásada právneho štátu si vyžaduje, aby všetky subjekty verejnej moci konali v rámci obmedzení stanovených v zákone, v súlade s hodnotami demokracie a základnými právami, ako aj pod kontrolou nezávislých a nestranných súdov. Vyžaduje sa v nej najmä to, aby sa dodržiavali zásady zákonnosti⁷, právnej istoty⁸, zákazu svojvoľných výkonných právomocí⁹, oddelenia právomocí¹⁰ a účinnej súdnej ochrany nezávislými súdmi^{11,12}.

⁶ [...]

⁷ Rozsudok Súdneho dvora z 29. apríla 2004, Komisia Európskych spoločenstiev proti CAS Succhi di Frutta SpA., C-496/99 PECLI:EU:C:2004:236, bod 63.

⁸ Rozsudok Súdneho dvora z 12. novembra 1981, Amministrazione delle finanze dello Stato proti Srl Meridionale Industria Salumi a ďalší, Ditta Italo Orlandi & Figlio a Ditta Vincenzo Divella proti Amministrazione delle finanze dello Stato. Spojené veci 212 až 217/80, ECLI:EU:C:1981:270, bod 10.

⁹ Rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989, Hoechst, spojené veci 46/87 a 227/88, ECLI:EU:C:1989:337, bod 19.

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora z 10. novembra 2016, Kovalkovas, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:861, bod 36; rozsudok Súdneho dvora z 10. novembra 2016, PPU Poltorak, C-452/16, ECLI:EU:C:2016:858, bod 35; a rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811, bod 58.

¹¹ Rozsudok Súdneho dvora z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses proti Tribunal de Contas C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, body 31, 40 – 41.

- (3) Zásada právneho štátu je základným predpokladom pre ochranu ďalších základných hodnôt, na ktorých je postavená Európska únia, ako napríklad sloboda, demokracia, rovnosť a dodržiavanie ľudských práv. Dodržiavanie zásady právneho štátu prirodzene súvisí s dodržiavaním demokracie a základných práv: bez dodržiavania zásady právneho štátu nemôže existovať demokracia a dodržiavanie základných práv a naopak.
- (4) Vždy, keď členské štáty plnia rozpočet Únie, a bez ohľadu na to, aký spôsob plnenia sa rozhodnú použiť, dodržiavanie zásady právneho štátu je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa naplnili zásady správneho finančného riadenia zakotvené v článku 317 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
- (5) Správne finančné riadenie môžu členské štáty zabezpečiť len vtedy, ak verejné orgány konajú v súlade so zákonom, ak sú porušenia zákona účinne stíhané vyšetrovacími zložkami a prokuratúrou a ak rozhodnutia verejných orgánov môžu byť predmetom účinného súdneho preskúmania zo strany nezávislých súdov a Súdneho dvora Európskej únie.
- (6) Justičné orgány by mali konať nezávisle a nestranne a vyšetrovacie zložky a prokuratúra by mali mať možnosť náležite vykonávať svoju funkciu. Mali by disponovať dostatočnými zdrojmi a postupmi na to, aby mohli konať účinne a pri plnom dodržiavaní práva na spravodlivý proces. Tieto podmienky sú nevyhnutné ako minimálna záruka proti nezákonným a svojvoľným rozhodnutiam verejných orgánov, ktoré by mohli poškodiť finančné záujmy Únie.
- (7) V rámci nezávislosti súdnictva sa predpokladá najmä to, že dotknutý orgán dokáže vykonávať svoje súdne funkcie úplne autonómne bez toho, aby podliehal akémukoľvek obmedzovaniu zo strany hierarchie alebo aby bol podriadený akémukoľvek inému orgánu, a bez toho, aby dostával príkazy alebo pokyny z akéhokoľvek iného zdroja, a že je tak chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli zhoršiť nezávislý úsudok jeho členov a ovplyvniť jeho rozhodovanie. Záruka nezávislosti a nestrannosti si vyžaduje pravidlá, najmä pokiaľ ide o zloženie daného orgánu a vymenúvanie, dĺžku funkčného obdobia a dôvody zamietnutia alebo odvolania jeho členov, aby sa odstránili akékoľvek oprávnené pochybnosti v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.
- (8) Dodržiavanie zásady právneho štátu nie je dôležité len pre občanov Únie, ale aj pre obchodné iniciatívy, inovácie, investície a riadne fungovanie vnútorného trhu, ktoré bude najväčšmi prekvitať vtedy, ak sa zavedie solídny právny a inštitucionálny rámec.
- (9) Článok 19 ZEÚ, ktorý obsahuje konkrétny odkaz na hodnotu právneho štátu uvedenú v článku 2 ZEÚ, od členských štátov vyžaduje, aby poskytovali účinnú právnu ochranu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, a to aj v tých oblastiach, ktoré sa týkajú plnenia rozpočtu Únie. Samotná existencia účinného súdneho preskúmania navrhnutého na to, aby sa zabezpečil súlad s právom Únie, je prapodstatou zásady právneho štátu a vyžaduje si existenciu nezávislých súdov¹³. Zachovávanie nezávislosti súdov má zásadný význam, čo potvrdzuje aj článok 47 druhý pododsek

¹² Oznámenie Komisie „Nový rámec EÚ na posilnenie právneho štátu“, COM(2014) 158 final, príloha I.
¹³ Vec C-64/16, body 32 – 36.

Charty základných práv Európskej únie¹⁴. Platí to najmä pre súdne preskúmanie platnosti opatrení, zmlúv alebo iných nástrojov, na základe ktorých vznikajú verejné výdavky alebo dlhy, okrem iného v kontexte postupov verejného obstarávania, ktoré takisto môžu byť predložené na súd.

- (10) Existuje teda jasný vzťah medzi dodržiavaním zásady právneho štátu a efektívnym plnením rozpočtu Únie v súlade so zásadami správneho finančného riadenia.
- (11) Všeobecné nedostatky v členských štátoch v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu, ktoré ovplyvňujú najmä riadne fungovanie verejných orgánov a účinné súdne preskúmanie, môžu vážne poškodiť finančné záujmy Únie.
- (12) Identifikácia všeobecného nedostatku si vyžaduje, aby Komisia uskutočnila kvalitatívne posúdenie. Uvedené posúdenie by mohlo vychádzať z informácií pochádzajúcich zo všetkých dostupných zdrojov a uznaných inštitúcií vrátane rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie, správ Dvora audítorov a záverov a odporúčaní relevantných medzinárodných organizácií a sietí, akými sú napríklad orgány Rady Európy a európske siete najvyšších súdov a súdnych rád.
- (13) Mali by sa určiť možné opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade všeobecných nedostatkov, ako aj postup ich prijímania. Uvedené opatrenia by mali zahŕňať pozastavenie platieb a záväzkov, zníženie financovania v rámci existujúcich záväzkov a zákaz uzatvárať s príjemcami nové záväzky.
- (14) Pri určovaní opatrení, ktoré sa majú prijať, by sa mala uplatňovať zásada proporcionality, a to najmä tak, že sa zohľadní závažnosť situácie, čas, ktorý uplynul od príslušného konania, jeho trvanie a jeho opakovaná povaha, úmysel a stupeň spolupráce dotknutého členského štátu pri skoncovaní so všeobecným nedostatkom v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu, ako aj účinky uvedeného nedostatku na príslušné finančné prostriedky Únie.
- (15) S cieľom zabezpečiť jednotné vykonávanie tohto nariadenia a s ohľadom na dôležitosť finančných účinkov opatrení ukladaných podľa tohto nariadenia by sa na Radu mali preniesť vykonávacie právomoci, pričom Rada by mala konať na základe návrhu Komisie. S cieľom uľahčiť prijímanie rozhodnutí, ktoré sú nevyhnutné na ochranu finančných záujmov Únie, by sa malo uplatňovať hlasovanie na základe pravidla obrátenej kvalifikovanej väčšiny.
- (16) Pred tým, ako dôjde k návrhu na prijatie akéhokoľvek opatrenia podľa tohto nariadenia, by Komisia mala dotknutý členský štát informovať o tom, prečo sa domnieva, že v uvedenom členskom štáte by mohol existovať všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu. Členský štát by mal mať možnosť predložiť svoje pripomienky. Komisia a Rada by tieto pripomienky mali zohľadniť.
- (17) Rada by mala na návrh Komisie zrušiť opatrenia s odkladným účinkom, ak došlo k dostatočnému napraveniu situácie, ktorá viedla k uloženiu uvedených opatrení.
- (18) Komisia by mala Európsky parlament priebežne informovať o akýchkoľvek opatreniach navrhnutých a prijatých podľa tohto nariadenia,

¹⁴

Vec C-64/16, body 40 – 41.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovujú pravidlá nevyhnutné na ochranu rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „právny štát“ alebo „zásada právneho štátu“ je hodnota Únie zakotvená v článku 2 Zmluvy o Európskej únii, ktorá zahŕňa zásady zákonnosti vrátane transparentného, zodpovedného, demokratického a pluralistického procesu prijímania zákonov; právnej istoty; zákazu svojvoľných výkonných právomocí; účinnej súdnej ochrany nezávislými súdmi vrátane základných práv; oddelenia právomocí a rovnosti pred zákonom;
- b) „všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu“ je rozšírené alebo opakujúce sa konanie alebo nekonanie, resp. opatrenie verejných orgánov, ktoré má vplyv na právny štát;
- c) „subjekt verejnej správy“ sú všetky verejné orgány na všetkých úrovniach verejnej správy vrátane orgánov štátnej a regionálnej správy a miestnej samosprávy, ako aj organizácie členských štátov v zmysle [článku 2 ods. 42] nariadenia (EÚ, Euratom) č. [...] („nariadenie o rozpočtových pravidlách“).

Článok 3

Opatrenia

- 1. Náležité opatrenia sa prijímú vtedy, ak má všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členskom štáte vplyv alebo existuje riziko, že môže mať vplyv, na zásady správneho finančného riadenia alebo na ochranu finančných záujmov Únie, a to najmä na:
 - a) riadne fungovanie orgánov uvedeného členského štátu, ktoré plnia rozpočet Únie, najmä v kontexte postupov verejného obstarávania alebo udeľovania zákaziek a pri uskutočňovaní monitorovania a kontrol;
 - b) riadne fungovanie vyšetrovacích zložiek a prokuratúry vo vzťahu k stíhaniu podvodov, korupcie alebo iných porušení práva Únie v súvislosti s plnením rozpočtu Únie;
 - c) účinné súdne preskúmanie konania alebo nekonania orgánov podľa písmen a) a b) nezávislými súdmi;
 - d) predchádzanie a trestanie podvodov, korupcie alebo iných porušení práva Únie v súvislosti s plnením rozpočtu Únie a ukladanie účinných a odrádzajúcich sankcií príjemcom prostriedkov vnútroštátnymi súdmi alebo správnymi orgánmi;
 - e) spätné získanie neoprávnene vyplatených prostriedkov;

- f) účinnú a včasnú spoluprácu s Európskym úradom pre boj proti podvodom a s Európskou prokuratúrou pri ich vyšetrovaniach alebo stíhaniach podľa príslušných právnych aktov a v súlade so zásadou lojálnej spolupráce.
2. Za všeobecné nedostatky v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu sa môžu považovať najmä tieto skutky:
- a) ohrozovanie nezávislosti súdnictva;
 - b) nezabránenie svojvoľnému alebo nezákonnému rozhodovaniu verejných orgánov vrátane orgánov presadzovania práva, jeho nenapravenie a nepotrestanie, neposkytnutie finančných a ľudských zdrojov s vplyvom na ich riadne fungovanie alebo nezabezpečenie absencie konfliktov záujmov;
 - c) obmedzovanie dostupnosti a účinnosti právnych opravných prostriedkov, a to aj reštriktívnymi procesnými pravidlami, nedostatočné vykonávanie rozsudkov alebo obmedzovanie účinného vyšetrovania, stíhania alebo trestania porušení zákona.

Článok 4 *Obsah opatření*

1. Prijat' možno jedno alebo viaceré z týchto náležitých opatrení:
- a) ak Komisia plní rozpočet Únie v rámci priameho alebo nepriameho riadenia podľa článku 62 písm. a) a c) nariadenia o rozpočtových pravidlách a ak je príjmom subjekt verejnej správy:
 - 1. pozastavenie platieb alebo vykonávania právneho záväzku alebo ukončenie právneho záväzku podľa článku [131 ods. 3] nariadenia o rozpočtových pravidlách;
 - 2. zákaz uzatvárať nové právne záväzky;
 - b) ak Komisia plní rozpočet Únie v rámci zdieľaného riadenia podľa [článku 62 písm. b)] nariadenia o rozpočtových pravidlách:
 - 1. pozastavenie schvaľovania jedného alebo viacerých programov alebo zmena týchto programov;
 - 2. pozastavenie záväzkov;
 - 3. zníženie záväzkov, a to aj prostredníctvom finančných opráv alebo transferov v prospech iných programov výdavkov;
 - 4. zníženie zálohových platieb;
 - 5. prerušenie platobných termínov;
 - 6. pozastavenie platieb.
2. Pokiaľ sa v rozhodnutí, ktorým sa prijímajú opatrenia, nestanovuje inak, uloženie náležitých opatrení nesmie mať vplyv na povinnosť subjektov verejnej správy uvedených v odseku 1 písm. a) alebo členských štátov uvedených v odseku 1 písm. b) vykonávať program alebo fond, ktorého sa týka dané opatrenie, a najmä nesmie mať vplyv na povinnosť uskutočňovať platby v prospech konečných príjemcov.
3. Prijaté opatrenia musia byť primerané povahe, závažnosti a rozsahu všeobecného nedostatku v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu. Uvedené opatrenia sa musia

v čo najväčšom rozsahu zameriavať na opatrenia Únie, ktoré sú alebo by potenciálne mohli byť ovplyvnené uvedeným nedostatkom.

Článok 5

Postup

1. Ak Komisia zistí, že existujú primerané dôvody domnievať sa, že sú splnené podmienky uvedené v článku 3, príslušnému členskému štátu zašle písomné oznámenie, v ktorom uvedie dôvody svojho zistenia.
2. Komisia môže pri tom zohľadňovať všetky relevantné informácie vrátane rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, správ Dvora audítorov a záverov a odporúčaní príslušných medzinárodných organizácií.
3. Komisia si môže vyžiadať akékoľvek dodatočné informácie, ktoré sú nevyhnutné na jej posúdenie, a to tak pred tým, ako dospeje k zisteniu podľa odseku 1, ako aj po tom, ako k takémuto zisteniu dospela.
4. Dotknutý členský štát poskytne všetky požadované informácie, pričom v časovej lehote, ktorú stanovuje Komisia a ktorá nesmie byť kratšia ako 1 mesiac od oznámenia zistenia, môže predložiť pripomienky. Vo svojich pripomienkach môže členský štát navrhnúť prijatie nápravných opatrení.
5. Komisia pri rozhodovaní o tom, či predloží návrh na rozhodnutie o náležitých opatreniach alebo nie, zohľadní prijaté informácie a akékoľvek pripomienky dotknutého členského štátu, ako aj primeranosť prípadných navrhovaných nápravných opatrení.
6. Ak sa Komisia domnieva, že došlo k naplneniu podstaty všeobecného nedostatku v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu, predloží Rade návrh na vykonávací akt o náležitých opatreniach.
7. Rozhodnutie sa považuje za prijaté Radou s výnimkou prípadu, keď Rada kvalifikovanou väčšinou do jedného mesiaca od prijatia návrhu Komisiou rozhodne, že návrh Komisie zamietne.
8. Rada, konajúc kvalifikovanou väčšinou, môže návrh Komisie zmeniť a zmenené znenie prijať ako rozhodnutie Rady.

Článok 6

Zrušenie opatrení

1. Dotknutý členský štát môže kedykoľvek Komisii predložiť dôkazy o tom, že všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu bol napravený alebo prestal existovať.
2. Komisia posúdi situáciu v dotknutom členskom štáte. Keď všeobecný nedostatok v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu, na základe ktorého boli prijaté náležité opatrenia, čiastočne alebo úplne prestane existovať, Komisia predloží Rade návrh na rozhodnutie, ktorým sa uvedené opatrenia čiastočne alebo úplne rušia. Uplatňuje sa postup uvedený v článku 5 ods. 2, 4, 5, 6 a 7.
3. Ak dôjde k zrušeniu opatrení týkajúcich sa pozastavenia schvaľovania jedného alebo viacerých programov alebo zmien v týchto programoch uvedených v článku 4 ods. 2 písm. b) bode i) alebo týkajúcich sa pozastavenia záväzkov uvedených v článku 4 ods. 2 písm. b) bode ii), sumy zodpovedajúce pozastaveným záväzkom sa zahrnú

do rozpočtu podľa článku 7 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. XXXX (nariadenie o VFR). Pozastavené záväzky z roku n nemožno opäť zahrnúť do rozpočtu po roku n+2.

Článok 7

Informovanie Európskeho parlamentu

Komisia bezodkladne informuje Európsky parlament o akýchkoľvek opatreniach navrhnutých alebo prijatých podľa článkov 4 a 5.

Článok 8

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

*za Európsky parlament
predseda*

*za Radu
predseda*